

פרשת בלק

המלחמה: רוחנית. כלי הנשק: דיבור

הפרשה מגלה לנו את המערכה על הדיבור, דיבור טוב ודיבור רע, ברכה וקללה. דיבור של דעת שלמה שיוצר חיבורים ודיבור של קליפת הדעת שיוצר פרודים. הבחירה מה לעשות.

קורות הפרשה

התורה הקדושה מספרת סיפור על מלך עושה קסמים, שמזמין אליו את המכשף הכי גדול בעולם, שיבוא ויקלל את עם ישראל. המכשף, בלעם בן בעור, בתחילה, לא רוצה לבא, לבסוף הוא משתכנע ויוצא למשימה. בדרך, יש לו שיחה עם האתון שלו ומתגלה אליו מלאך. כאשר הוא כבר מתחבר עם מלך מואב, בלק בן ציפור, הם ביחד מנסים לפעול נגד עם ישראל. הם בונים מזבחות, מקריבים קורבנות ומנסים בכל כוחם לפגוע בבני ישראל. לא רק שמשימתם נכשלת, אלא, בכל פעם שבלעם מנסה לקלל את ישראל, מפיו יוצאות רק ברכות. עד שלבסוף הוא נאלץ ללכת לדרכו. אבל לא לפני שהוא נותן עצה הרסנית למלך מואב, כיצד בכל זאת להרוס את עם ישראל. הפרשה מסיימת במעשה הקנאות של פנחס. מה קורה פה? נשמע כמו סיפורי אגדות. זה, למי שחושב שהתורה היא רק פשט של סיפורים. ננסה להבין מה באמת קורה פה. מי הם בלק ובלעם ולמה עם ישראל כל כך הפריעו להם? איזה מלחמה מתנהלת כאן באמת? למה הזוהר הקדוש אומר שאותו זמן היה עת צרה הקשה ביותר לישראל מעולם, יותר מעת היותם במצרים ועל הים, ואפילו לאחר מעשה העגל? וכמובן איך כל זה קשור ישירות למציאות חיינו?

יציאה למלחמה רוחנית

מסופר שאנשי מואב נבהלו מהעובדה שבני ישראל ניצחו את שני המלכים הגדולים, סיחון ועוג. על כן המליכו עליהם את בלק, שהיה האויב שלהם עד עכשיו ועשו שלום עם שכניהם המדיינים. הבהלה אינה מובנת, מפני שהיה ידוע לכל, שהקב"ה הורה לבני ישראל שלא להילחם במואב כלל. בלק היה יכול לשבת בשקט ושום דבר לא היה קורה לו. כתוב בזוהר שהסיבה לציווי שלא לגעת במואב היתה, שמתוך מואב עתידה לצאת רות המואביה, ממנה יוצא דוד המלך, מלך המשיח, ולא מקלקלים איפה שיש ניצוץ של אור שעתיד להתגלות.

אם כן, ממה פחד בלק? בלק לא היה טיפש, הוא ראה והבין שיש פה איום רוחני על עצם קיומו. הוא גם הבין שכח פיזי לא יעזור נגד ישראל ולכן הוא חיפש כח רוחני. בלק גילה שכוחו של מושיעם של ישראל בפיו. כמו שנאמר, "אֶל-תִּירְאֵי תוֹלְעַת יַעֲקֹב" (ישעיהו מ"א י"ד) - מה תולעת, כוחה בפיה, כך גם ישראל כוחם בפיהם. לכן בלק חיפש מישהו שכוחו בפיו ופנה אל בלעם, שיקלל את ישראל. הפרשה בעצם מדברת על מאבקי כוחות עליונים, ולא על מלחמה גשמית. שניים שהם ראשי מערכת הטומאה בדור שלהם, בלק ובלעם, המומחים הגדולים למעשי כישוף, קסמים והונאה רוחנית - ה"קבלה המעשית" של צד הטומאה, יוצאים למלחמה עם הכח הרוחני של עם ישראל. יש כאן מאבק על שליטה בעולם, איזה צד ישלוט.

זה מול זה - משה מול בלעם

מי היה בלעם? בלעם היה נכדו של לבן הארמי והיו לו כוחות רוחניים גדולים בצד הטומאה. בכח הנבואה שלו, הוא שקול כנגד משה. מסביר הרב שליט"א, שלא אומרים שקול, כי שקול זה באותה הדרך, באותו הצד, כמו ששמואל שקול כנגד משה ואהרון. בלעם היה, "זֶה לְעַמְת־זֶה, עֲשֵׂה הַאֲלֵקִים" (קהלת ז' י"ד), ההפך הגמור למשה רבנו. על מנת שתהיה בחירה לאדם, נותנים את אותו כח שיש לקדושה, גם לסטרא אחרא, לכוחות הטומאה. כך יש בחירה בין שתי דרכים שוות.

על יכולת הנבואה של בלעם, רש"י אומר, "ואם תאמר, מפני מה השרה הקב"ה שכינתו על גוי רשע? כדי שלא יהא פתחון פה לאומות לומר, אילו היו לנו נביאים חזרנו למוטב. העמיד להם נביאים והם פרצו גדר העולם שבתחילה היו גדורים בעריות וזה נתן להם עצה להפקיר עצמן לזנות". כמו כן, המציאות היא

פרשת בלק

שהנביא והמנהיג מקבלים את כוחם מהעם. לפי המעשים של העם ככה הכח של המנהיג. מתוך עם ישראל יצא נביא קדוש. מאומות העולם יצא נביא טמא.

מתנת הנבואה

משה ובלעם קיבלו את אותה המתנה - נבואה. הרב שליט"א מסביר, נבואה זה כשרון מיוחד. נבואה אמיתית זה מלידה, אבל, כמובן, יש בחירה מה לעשות עם זה. משה רבנו בחר בקדושה. בלעם בחר בטומאה. הכל תלוי בלב. זה לא מספיק מח גדול, חכמה גדולה, רוח נבואה, צריך תיקון של המידות, צריך להיות אדם שלם. לב נקי זה כמו מעלית לעולמות הקדושה, לרוח הנבואה.

אנו גם רואים שמשה רבנו השתמש בחומר היקר, חומר הנבואה, כדי להעלות את כל עם ישראל. לעומתו, בלעם הוריד את אומות העולם לשאול תחתיות. אחרי המבול, האנשים קיבלו על עצמם לשמור הלכות צניעות, להיזהר בעריות. זאת, אחרי שראו למה זה מביא. כך זה נשמר עד לימיו של בלעם הרשע. הוא הנביא שפרץ מחדש את כל הגבולות. המעשים שהיה עושה עם אתונו, היו ידועים לכל. בלעם הוא ההפך הגמור למשה רבנו - זה מוריד וזה מעלה.

אומר הרב שליט"א, "זֶה לְעַמְתָּהּ, עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים" - יש שמות קודש, והם כחומר ביד היוצר. אדם יכול להשתמש בהם לצורך קדושה, טהרה וזיכוך, או שהוא יכול להשתמש בהם לצורכי עצמו, שזה למעשה, נקרא טומאה. כידוע, טומאה זה מלשון אטימות. טומאה זה הרצון לקבל לעצמו, התודעה האגואיסטית שסותמת את צינורות השפע. אדם כזה, כמו בלעם, חושב שהוא יכול לנצל את הקב"ה כדי שיהיה לו כח, שיהיו לו גדולה וכבוד. סופו, שלא מצליח ונופל בחרב. "וְאֵת בְּלַעַם בֶּן-בְּעוֹר, הָרְגוּ בְּחַרְבֹּתַי" (במדבר ל"א ח').

דיבור ומעשה

בכל דבר, יש מחשבה, דיבור ומעשה. המחשבה זו האחדות אשר ממנה יוצאים הדיבור והמעשה. דיבור ומעשה יש גם בקדושה וגם בסטרא אחרא. בלק ובלעם זה השותפות של דיבור ומעשה בסטרא אחרא. שותפות שהזוהר מכנה, קסם ונחש. בלק הוא בעל כח בקסמים ובלעם כוחו בפיו, יודע איך לקלל. מה זאת אומרת לקלל? היו לו הרבה תחבולות, היה משתמש בידע שלו באסטרולוגיה ובפתרון חלומות, אבל גם ידע איך למצוא את הרגע ביום שבו הקב"ה זועם, שיש מידת הדין בעולם. כמו שכתוב, "וְאֵל, זָעַם בְּכַל-יוֹם" (תהילים ז' י"ב). הוא ידע איך לקלל ברגע הזה, הוא היה אומר מילה אחת - 'כלם', מלשון כליה. המדרש אומר, שבאותו היום הקב"ה עצר את זעמו, אחרת לא היה נשאר שריד מעם ישראל. לעומתו, בלק, כוחו במעשה, שנאמר, "וּקְסָמִים, בְּיָדָם". כנגד שני אלה, יש שניים בקדושה. משה כנגד הדיבור ואהרון הכהן כנגד המעשה. כוחות שקולים, זה לעומת זה.

מאבק האור בחושך

אומר הרב שליט"א, כדי שתהיה בחירה בעולם, הקב"ה מטעה מחשבות בני אדם. זה נקרא תהו ובהו - 'מתהו' מחשבות בני אדם. מאפשר לנו לתהות, האם זה נכון או לא נכון, האם זה טוב או רע, וכו'. כתוב בבראשית, "וְהָאֶרֶץ, קִיְיָתָהּ תְהוֹ וְבְהוֹ" (בראשית א' ב'). התהו ובהו ממשיך עד היום. "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים, יְהִי אֹר; וַיְהִי-אֹר" (בראשית א' ג') - לא כתוב, "אל יהי תהו", "אל יהי חושך". אין העדר ברוחני, מה שקיים פעם אחת, קיים לנצח. גם במציאות שלנו עכשיו יש תהו ובהו. ישנם אנשי אור ואנשי חושך, אנשי קיום, שמקיימים את המציאות, ואנשי תהו, שהורסים את המציאות. אלו שני הכוחות שנלחמים זה עם זה, בעלי האור ומורדי האור. המאבק הזה מופיע כאן בפרשה, אבל זהו מאבק שורשי, תמידי.

הקב"ה ברא את העולם, עולם של פירוד. העולם העליון, עולם אצילות, שהוא העולם היותר קרוב לבורא, הוא אחדות גמורה. אין בו טוב ורע, אור וחושך - אלא הוא כולו טוב. אבל, כמה שהאורות הולכים ומתפשטים ממנו, הם הולכים ונפרדים. עולם הבריאה שמתחתיו, נקרא בריאה, מלשון יצא לבר - שיוצא החוצה. הוא הראש לעולמות דפרודא, בהם כבר יש פרוד בין טוב ורע. כמה שיורדים יותר, פחות נראה

פרשת בלק

הקשר, האחדות, שהכל טוב. אז אפשר ליפול ולחשוב שאין בעצם אחד שמחבר את כל התופעות שבעולם. מחשבת הבריאה היא להיטיב לנבראיו, אבל כשנמצאים למטה, קשה לראות את זה. היהודי צריך לחבר את כל התופעות, לאחד את כל הניגודים, לחבר הכל אל הכח היחיד שיש. זה המאבק שלנו עם הכוחות שחיים מהפירוד ורוצים להגדיל את הכח הזה בעולם.

הכח של הדעת

חז"ל אמרו, הסיפור של בלעם זה ספר מיוחד בפני עצמו, "ספרו של בלעם", ספר נפרד בתוך התורה. למה בלעם כל כך חשוב? אמרנו שהוא כלעומת משה רבנו, בבחינת זה מול זה. משה רבנו הוא כנגד ספירת הדעת. דעת זה מלשון חיבור. "וְהָאֲדָמָה, יִדְעֵה אֶת-תְּהוֹה אֲשֶׁתּוֹ; וַתַּהַר, וַתֵּלֶד אֶת-קֵיִן" (בראשית ד' א') - חיבור שמוליד תולדות. גם על בלעם כתוב, "וַיִּדְעֵה, דַּעַת עֲלֵיוֹן". אומר הרב שליט"א, הדעת זה מה שמוליך את המוחין בתוך הגוף, מעביר את האורות אל הכלים, מחבר את הראש עם הגוף. משה רבנו הוא 'מלך הדעת', כל דבר שיש בעולם, הוא מחבר אותו עם המח ומחבר אותו עם הגוף. הגוף מקבל שפע מהמח. השפע בא מהדעת ונוזל באברים.

משה רבנו הוא המנהיג של ישראל, מנהיג הדור, זה שהולך בדרכי השם. כמו שהקב"ה מעל הכל, משפיע לכל ובכך מתבטאת ענוותנותו, כך המנהיג צריך להיות מעל כולם, כדי להשפיע לכולם. זה מנהיג שלא חושב שמישהו צריך לתת לו משהו, אלא הוא משפיע לכולם. כמו שה'תומר דבורה' אומר על עניין ספירת הכתר, שהיא מעל הכל ומשפיעה לכל. זו גדלות של ענוה.

בלעם הוא בדיוק הפוך, הוא רוצה לנצל את מעמדו ואת כל הכח שלו, כדי לשלוט על אחרים שיעשו רצונו. בלעם מלשון בליעה, שרוצה לבלוע את הכל, לנצל את כולם לצורך האינטרסים שלו. ההפך הגמור מהשפעה. מנהיג שהוא כולו רצון לקבל ורצון לקלקל. אלה הן, כמובן, שתי הנהגות בנפש של כל אחד מאיתנו. מצד אחד, יש בנו את הכח של בלעם וכלעומתו יש בנו את הכל של משה. הבחירה בידינו אם איזה כח אנחנו פועלים.

שידוכים רעים

אם דעת זה חיבור, היינו שידוך, אז בלעם הוא שדכן מצד הרע. הדעת שלו זה שהוא מחפש איך לחבר דבר לדבר בדרך של השחתת העולם. אומר הרב שליט"א, בלשון הלצה, שדכן, זה ר"ת 'שקר דובר כסף נוטל'. צדיק מחפש לעשות שידוכים בדרך של תיקונו של עולם, חיבורים טובים.

אנחנו רואים בתורה שהיא תמיד מדברת באריכות על עניני שידוכים. כמו בפרשת אליעזר, עבד אברהם. למרות שהמלאכה של בלעם היתה שידוכים רעים, התורה מדברת באריכות גם את סיפורו - לאיזה מקום הוא הלך, מה היה תפקידו, מי שלח אותו, מה היה המשא ומתן. כל הדברים האלה זה לחבר דבר לדבר, מה לדחות ומה לקרב, זה לעומת זה. התורה מראה לנו מה זה שדכן רע, מה זאת דעת רעה. חשוב שנלמד כדי שנזהה את הכח הזה בתוך עצמנו ונדע לסור מרע, לדחות אותו בכל פעם שהוא עולה.

מדרגות בדעת

יש מדרגות בעניין של דעת. יש באומות העולם אנשים שלמדו להכיר שיש כוחות פנימיים שמפעילים את העולם, את החומר הגשמי. כל חכם מהגויים הצליח לקלוט חלק קטן מהתמונה הגדולה ואת החלק הזה הוא עובד. יש כאלה שראו את הכח שיש בכוכבים ובמזלות והתחילו לעבוד אותם, החלו לתת לאותו הכח לשלוט על החיים שלהם. זה נקרא עבודה זרה, לא להשכיל ולהבין שיש כח אחד שכל הכוחות האלה הם רק משמשים שלו. מי שלא הגיע לדרגה גבוהה של לדעת את השם, מי שהוא לא כמו אברהם אבינו, כמו משה רבנו, שהם היו הראשונים שעשו זאת, אז הוא עובד רק לכוחות התחתונים, לאותה מדרגה שהוא מכיר - זה נקרא כוחות הפירוד. אלו היו אנשים חכמים ביותר - פרעה, בלק, בלעם. חכמים אולי, אבל ללא הדעת השלמה, ועליהם נאמר, "חֲכָמִים הָמָּה לְהַרְעֵהוּ, וְלֹא־יְהִיטִיב לָאֲיָדְעוּ" (ירמיהו כ"ד כ"ב).

פרשת בלק

פה וטבור

כמו פרעה שהוא אותיות פה רע, כך גם בלעם הוא בעל הפה הרע שמקלל. בכלל, בספר במדבר, אנחנו מוצאים שמוזכרים כמה פיות: פי הבאר, פי הארץ, פי האתון. יש עניין של פיות. זה לא במקרה, שהכח של הפה מתגלה תחת הנהגתו של משה רבנו. בתקופתו היה צריך להתגלות הפה של העולם. כתוב שעד מתן תורה הפה של העולם היה סגור. ידוע גם, שעובר במעי אימו, פיו סגור וטבורו פתוח. עד מתן תורה רק הטבור של העולם היה פתוח, זאת אומרת, רק עניינים חומריים של תזונה גשמית פעלו והפה כלל לא פעל. כשמדברים על פה וטבור מדובר על מדרגות של גילוי רוחני, מדרגות שונות של גילוי השפע בעולם. כמו בגשמי, כך ברוחני, הפה הוא מקום גבוה יותר מהטבור.

בזמן מתן תורה, כמו אצל התינוק בלידה, הפה החל להיפתח והטבור נסתם. זו קבלת התורה, שהקב"ה פתח את הפתח לעולם לגלות אורות שעדיין לא היו. הפה הוא גם לוקח אוכל, אבל הכיוון של הפה זה כיוון של השפעה. הפה זה קודם כל הפתח של הדיבור. כתוב, "בְּפִי, יֵצֵא בְּדַבְרוֹ" (שיר השירים ה' ו'). בדיבור יוצא חלק של הנפש של האדם, זה מתלווה לדיבור. מהנפש שלו, האדם משפיע. הדיבור של הקב"ה, "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" (שמות כ' ב'), זה היה בחינת נפשו, שהקב"ה נתן את נפשו לעם ישראל דרך הדיבור. במספר פעמים אמר הרב שליט"א, שאם היינו רוצים להכיר אדם מסוים, די היה לקחת את סך כל הדיבורים שדיבר כדי להכיר את טבעו.

הפה של משה

משה רבנו בתחילת דרכו היה ערל שפתיים. כל מי שיש לו תיקון מיוחד, אז התופעה הראשונה אצלו, היא בדיוק ההפך מהתכלית. פרי שצריך להיות מתוק ביותר בסופו, בתחילתו הוא מר ביותר. כיון שמשה רבנו צריך להיות הפה שנפתח ונותן את התורה לעם ישראל, לכן התופעה הראשונה שלו זה ערל שפתיים. עד שהוא נעשה ראש המדברים, שכתוב, "אֵלֶּה הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל, בְּעֵבֶר, הַיַּרְדֵּן" (דברים א' א') - משה מדבר, אל מול העם, את כל התורה כולה בספר דברים, ביום אחד! לכן בזמנו של משה הפיות נפתחו. אלה שאפילו לא יכלו לדבר, דיברו, האתון דיברה, הארץ פתחה את פיה ובלעה את אלה שרוצים לבלוע את הצדיקים ולא נותנים להם לתקן את העולם, בשבילם נפתח פה מיוחד, בריה חדשה, שבלעה אותם.

אמירה

העולם כולו קיים על עשרה מאמרות בראשיתיים של הקב"ה. השורש 'אמר' כולל בתוכו הכל, שלושת היסודותאש, מים רוח. כל הקיום שלנו תלוי בדיבורים. גם האמורי וגם סיחון זה מלשון דיבור. אלא שהם באים לקלקל את השורש של כח הדיבור, את העשרה מאמרות שבהם נברא העולם. בלק ראה שישראל ניצחו את מלך סיחון והוא דואג. הוא גם הכיר את הכח הגדול של מצרים וראה שעם ישראל הצליח להתגבר עליהם. לכן הוא חייב את הדיבור הרע של בלעם. הוא רואה שעם ישראל הולכים להכרית את עבודת הטומאה שלו, את הכח של הסטרא אחרא מהעולם. קודם כל ביטלו את הכח של פרעה, פה-רע, ועכשיו באים לבטל את הכח של בלק ובלעם. המערכה היא מערכה על הדיבור.

טבע המלחמה הרוחנית

יש מערכה קשה שבה מנסים בלק ובלעם לסתום את מערכת הקדושה. כמו שאמרנו כבר, משה הוא כנגד ספירת הדעת דקדושה. בלק ובלעם זה דעת של טומאה. גם לציפור של עבודה זרה שהיתה לבלק, שאיתה היה עושה מעשי קסמים, קראו 'ידוע', מלשון דעת. עם הציפור הוא היה יודע כל דבר. בלק ראה שעכשיו יוצא כח חדש לעולם, "הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם", שיבטל את כל המציאות שלו, את כל הכח שלו. הוא אינו חושש מהמלחמה פה למטה, הוא יוצא למלחמה במה שלמעלה. קללה זה עניין של לגעת בשורשים של זה שמקללים אותו, זה נקרא קיצוץ בנטיעות, פירודא - להכניס פירוד בשורש של אותו אחד שמקללים אותו.

פרשת בלק

הסכנה הגדולה

עכשיו אפשר להבין את דברי הזוהר שאותו זמן שבאו בלק ובלעם להילחם בישראל היה זמן הסכנה הכי גדולה. המלחמה היתה על הדעת. דעת שלמה זה חיבור שלם. חיבור שהוא התכלית של דבקות שלמה בבורא עולם. כל עוד עם ישראל דבוק בבורא, אף אומה ולשון לא יכולים לשלוט בהם. הצרות מתחילות כאשר החיבור מתרופף, כאשר הדעת נחלשת.

משה הוא דעת מצד הקדושה ובלעם הוא קליפת הדעת. משה מהותו חיבור ובלעם מהותו פירוד וניתוק. בקללותיו בלעם מנסה לעורר קטרוגים על עם ישראל וליצור פירוד מהקדושה. כשהוא לא מצליח, הוא נותן לבלק עצה, שיפתה את עם ישראל לזנות אחרי המדייניות ולעבוד עבודה זרה. זה הדבר היחידי שיכול להפריד אותם מהקדושה ולקלקל את מח הדעת, את הדעת השלימה. בלעם הבין את זה וניסה ליצור פירוד על מנת להשאיר את עם ישראל חשופים. בלעם היה מכשף. הזוהר הקדוש אומר שמכשף זה מי ש"מכחיש פמליה של מעלה", מכחיש כנגד האמונה.

איך זה נוגע בנו?

ידוע לנו כבר, שאותם המאבקים שהיו פעם, הסיפורים שהתורה מספרת, קיימים גם היום בנפש האדם. לכן חשוב להכיר מי הם בלק ובלעם בתוכנו.

בלעם ובלק הם השורש של עמלק - הכח שמכרסם כל חלקה טובה בחיים שלנו. 'עם' של בלעם ו-'לק' של בלק, יוצרים ביחד עמלק. עמלק בגימטרייה ספק, בגימטרייה מר. זה המקור של כל המרירות בחיים שלנו. ספקות באמת האחת, שגורמים לנו לא לראות את הטוב שיש בכל דבר, שמנתקים אותנו מהאחדות. המומחיות של עמלק זה להכניס קרירות באדם, "אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדָרְךָ" (דברים כ"ה י"ח), להכניס בו מחשבות מנוגדות לאמונה בקב"ה. כך עשה עמלק בקריעת ים סוף, בא ואמר שזה הכל במסגרת הטבע.

האור של הבורא הוא אחד, טוב ופשוט. יש אנשים שרואים אותו כך, ויש אנשים שרואים אותו כרע. את אותה מציאות אחת פשוטה אפשר לראות בשתי דרכים, הכל תלוי במידת שליטתו של עמלק עלינו. לכן יש רק אויב אחד שיש לשם מלחמה איתו לדור דור והוא עמלק. אין שם השם שלם בעולם, כל עוד עמלק בעולם. שוב, זה לא דברים חיצוניים, התורה מדברת עלינו ומטילה עלינו את המלאכה להכרית את זרע עמלק מתוכנו.

מה יכול לעזור?

הדבר שיכול לחסל את הכח הזה של עמלק, את הכח הזה של בלעם ובלק, זה לימוד תורה, זה תפילה. הדיבור הטוב שיוצר צרופים טובים, שמשלים את שם השם בעולם. כל ענין הטומאה זה ליצור פרודים וצירופים לא טובים של האותיות. האותיות הן אבני הבנין של העולם. כל חומר הגלם נמצא כבר וכל מה שנותר זה לעשות צירופים נכונים, צירופים טובים של דיבור טוב.

חשוב להבין שהתפקיד שלנו הוא לסדר את האותיות, את אבני הבנין של המציאות, בקדושה. בגלל זה כל כך חשוב הדיבורים שלנו ובגלל זה צריך להישמע קול התורה. "אֶל-תִּירָאֵי תוֹלַעַת יַעֲקֹב" - כל כוחנו בפינו. העוצמה הגדולה ביותר ניתנה לעם ישראל, אותיות לשון הקודש.

מוקדש לעילוי נשמת הנערים יעקב נפתלי בן רחל דבורה ז"ל, גלעד מיכאל בן בת גלים ז"ל, אייל בן אריס תשורה ז"ל. תהא נשמתם צרורה בצרור החיים

מוקדש לרפואת איילין שילה בת מרגרט בתוך שאר חולי עמו ישראל

מוקדש לעילוי נשמת הרב אברהם בן יהודה צבי זצ"ל, חנה שני בת שרה סרח ז"ל, גילה בת רחל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

פרשת בלק

[מודעות](#) - מרכז רוחני לקבלה וחסידות
אחוזה 24 נווה צדק, תל-אביב
03-5100587